

Závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě ve věci postupu předsedkyně Krajského soudu v Ostravě při vyřizování stížnosti na nevhodné chování soudce

---

A. Závěry šetření

Dne 14. června 2017 jsem vydal zprávu o šetření ve věci postupu předsedkyně Krajského soudu v Ostravě JUDr. Ivy Hrdinové (dále také „předsedkyně soudu“) při vyřizování stížnosti na nevhodné chování předsedy odvolacího senátu 16 Co Krajského soudu v Ostravě JUDr. Otakara Pochmona (dále také „předseda senátu“)¹.

Šetření jsem zahájil na základě podnětu pana C. (dále také „stěžovatel“), který se prostřednictvím stížnosti bránil proti neudělení souhlasu s pořízením obrazového záznamu ze soudního jednání. Dále stěžovatel vznesl výhrady vůči obsazení odvolacího senátu.

Ve zprávě o šetření jsem dospěl k závěrům, že předsedkyně soudu při vyřizování stížnosti pochybila, když:

- (1) stížnost nevyhodnotila jako stížnost na nevhodné chování předsedy senátu, který ze subjektivních důvodů (vlastní nervozity) nedovolil pořízení obrazového záznamu jednání, a stížnost vyhodnotila jako nedůvodnou.
- (2) zařadila stížnost na neudělení souhlasu s pořízením obrazového záznamu z jednání dne 6. září 2016 do rejstříku Spr místo St.
- (3) si nevyžádala od stěžovatele nabízený audiozáznam z jednání ze dne 6. září 2016.
- (4) se nezabývala otázkou svého vyloučení z vyřizování a vyhodnocení stížnosti na předsedu senátu, jehož členkou je.

B. Vyjádření předsedkyně soudu ke zprávě o šetření

Předsedkyně krajského soudu v reakci na zprávu o šetření sdělila, že s mými závěry nesouhlasí, při vyřizování stížnosti stěžovatele se nedopustila žádného pochybení a neshledává důvod k přijímání opatření k nápravě.² Odkázala na svá předchozí vyjádření³ a shrnula, že stěžovateli nevznikla v předmětném řízení žádná újma na jeho právech; byl ve sporu úplně úspěšný, byl přítomen u jednání soudu a pořídil si zvukový záznam.

Dále předsedkyně soudu vyjádřila právní názor, že účastník řízení si může pořídit obrazový záznam jen tehdy, povolí-li mu to předseda senátu, aniž by musel případné nepovolení pořízení obrazového záznamu jakkoli zdůvodňovat. Předseda soudu jednal v souladu se zákonem o soudech a soudcích.⁴ Odkazovaný nálezn Ústavního sp. zn. II. ÚS 2672/07 ze dne

---

1 Odpověď sp. zn. Spr 3321/2016, ze dne 30. září 2016.

2 Vyjádření předsedkyně soudu sp. zn. Spr 209/2017, ze dne 30. srpna 2017.

3 Odpověď sp. zn. Spr 3321/2016, ze dne 30. září 2016, vyjádření sp. zn. Spr 209/2017, ze dne 8. února 2017.

4 Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudech a soudcích“).

17. února 2008 je nepřipadný, neboť se zabývá pořizováním zvukového záznamu, nikoli obrazového.

C. Závěrečné hodnocení

S ohledem na nesouhlas se závěry formulovanými ve zprávě o šetření a nepřijetí opatření k nápravě vydávám své závěrečné stanovisko podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.⁵ Součástí stanoviska je návrh opatření k nápravě.

C.1 Neudělení souhlasu s pořizováním obrazového záznamu ze subjektivního důvodu nervozity soudce optikou nevhodného chování soudce

C.1.1 Udělování souhlasu s pořizováním obrazového záznamu z jednání

Zákon o soudech a soudcích v § 6 odst. 3 stanoví, že **obrazové záznamy** z jednání lze pořizovat jen s předchozím **souhlasem** předsedy senátu.⁶ Zákon nicméně nijak neupravuje možnost a důvody pro odepření souhlasu s pořizováním obrazových záznamů.

Ústavní soud se vyjadřoval k principu veřejnosti soudního řízení⁷ v souvislosti s ustanovením § 6 odst. 3 zákona o soudech a soudcích v nálezu sp. zn. II. ÚS 2672/07, ze dne 14. února 2008, následujícím způsobem: „12. S ohledem na podstatu a význam zásady veřejnosti soudního řízení se nelze při jeho aplikaci omezit pouze na umožnění přístupu veřejnosti do soudní síně v době jednání. Tato forma je nepochybně původní a základní, avšak stejně jako jiné oblasti života a nauky i právní řád prošel vývojem, který nutně musel reflektovat nové možnosti mezilidských vztahů, vytvářených zejména rozvíjejícími se službami a technickým pokrokem. V tomto úhlu pohledu je možné vnímat ustanovení § 6 odst. 3 zákona o soudech a soudcích, které reguluje možnost uskutečňovat zvukové a obrazové záznamy, resp. obrazové a zvukové záznamy. Je samozřejmé, že stejně jako základním limitem pro fyzickou přítomnost veřejnosti při jednání soudu je kapacita soudní síně, je v **případě obrazových a zvukových přenosů a záznamů limitem možnost řádného a důstojného průběhu jednání. To platí nejen pro pořizování zvukových záznamů, kde to zákon výslovně uvádí.** [...] 13. Zatímco limitu fyzické přítomnosti veřejnosti se přirozeně dosáhne vyčerpáním prostorových možností jednací síně, případně za součinnosti orgánů justiční stráže, limit obrazového a zvukového přenosu či záznamu musí stanovit podle konkrétních okolností soudce. Vylučování **některé** formy veřejnosti soudního jednání přitom **musí být vždy propojeno s legitimním cílem, jinak se jedná o svévoli, která se zcela míjí s cílem principu veřejnosti soudního řízení**, jímž je především „kontrola“ soudní činnosti ze strany veřejnosti skrze reálné poučení o tom, jak soudnictví funguje, a tím budování důvěry veřejnosti v nezávislost a kvalifikovanost výkonu soudní moci. [...] 17. [...] Nelze proto dílčí komponenty vyplývající z principu veřejnosti soudního

5 Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

6 Ustanovení § 6 odst. 3 zákona o soudech a soudcích: „Uskutečňovat obrazové nebo zvukové přenosy a pořizovat obrazové záznamy v průběhu soudního jednání lze jen s předchozím souhlasem předsedy senátu nebo samosoudce. S vědomím předsedy senátu nebo samosoudce lze pořizovat zvukové záznamy; kdyby způsob jejich provádění mohl narušit průběh nebo důstojnost jednání, může předseda senátu nebo samosoudce jejich pořizování zakázat.“

7 Viz čl. 96 odst. 2 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů (Ústava ČR) a čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále též „Listina“).

řízení vylučovat jen proto, že nejsou zákonem výslovně upraveny. Lze uzavřít, že přítomnost veřejnosti, ať už osobní či skrze **obrazový** či zvukový přenos nebo záznam, **nelze jednoduše či automaticky odmítat či vylučovat bez toho, aby k tomu byl relevantní důvod, protože jinak se jedná o svévoli.**“

Nemohu souhlasit s předsedkyní soudu, že citovaný náleze se vztahuje pouze na pořizování zvukových záznamů. Z nálezu naopak jednoznačně plyne, že **i pro neudělení souhlasu s pořízením obrazového záznamu je nutná existence relevantního a legitimního důvodu, ačkoli zákon sám uvedení důvodu nesouhlasu s pořízením obrazového záznamu nevyžaduje.** Že soud k pořízení záznamu nepřivolí, má ve výsledku stejný efekt, jako by pořízení zakázal, tedy omezení veřejnosti jednání. Neudělení souhlasu s pořízením obrazového záznamu bez legitimního důvodu je proto zásahem do ústavně chráněné zásady veřejnosti soudního řízení.

C.1.2 Nervozita soudce jako důvod pro neudělení souhlasu s pořízením obrazového záznamu

V usnesení sp. zn. IV. ÚS 1418/12, ze dne 14. října 2014, Ústavní soud odkazuje na výše citovaný náleze a dále doplňuje: „18. [...] Byť veřejnost řízení automaticky neznamená možnost pořizovat obrazové záznamy či uskutečňovat přímé přenosy (neboť ty jsou podmíněny souhlasem předsedy senátu, resp. samosoudce), přítomnost veřejnosti, ať už osobní či skrze obrazový či zvukový přenos nebo záznam, nelze zakázat, resp. nepovolit, aniž by k tomu existoval **relevantní důvod**, neboť v takovém případě by se jednalo o svévoli. 19. Proti výše uvedeným zájmům pak můžou v konkrétním případě stát zájmy chráněné čl. 10 Listiny a čl. 8 Úmluvy⁸ (ochrana soukromého života), čl. 36 Listiny a čl. 6 Úmluvy (spravedlivý proces), čl. 40 odst. 2 Listiny a čl. 6 odst. 2 Úmluvy (presumpce neviny), či zájem na řádném, důstojném a nerušeném průběhu jednání. Je na soudci, resp. předsedovi senátu, aby pečlivě zvážil, zda v konkrétním případě veřejný zájem zajištění co nejširší veřejnosti řízení nemusí ustoupit některému z výše uvedených zájmů.“

K neudělení souhlasu s pořízením obrazového záznamu z jednání stěžovateli došlo ze subjektivního důvodu na straně soudce, tj. že je nervózní, když je filmován.

Ústavní soud v citovaném usnesení provádí demonstrativní výčet zájmů, kterým by mohl zájem na zajištění co nejširší veřejnosti řízení ustoupit: ochrana soukromého života, spravedlivý proces, presumpce neviny a zájem na řádném, důstojném a nerušeném průběhu jednání. Porovnáním jmenovaných zájmů, veřejného zájmu na zajištění co nejširší veřejnosti řízení a zájmu soudce na zajištění pro něj vyhovujících podmínek nelze dospět k jinému závěru, než že poslední jmenovaný musí ustoupit a **nervozita soudce není relevantním důvodem pro neudělení souhlasu s pořízením obrazového záznamu.** Soudce je profesionál a vysoké nároky na něj kladené mají směřovat k posílení důvěry veřejnosti v soudnictví, která je nezbytným předpokladem jeho nezávislosti. Zajištění většího komfortu soudce nesmí být na úkor práva účastníka na co největší veřejnost soudního řízení, které mu přiznává zákon. V opačném případě se jedná o svévoli soudce a svědčí

⁸ Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, sjednaná v Římě dne 4. listopadu 1950, vyhlášená pod č. 209/1992 Sb. (dále jen „Úmluva“)

o jeho neprofesionalitě. Skutečnost, že soud o předmětu řízení rozhodl ve prospěch stěžovatele, je v této souvislosti zcela irrelevantní.

C.1.3 Nevhodné chování soudce

Předsedkyně soudu prošetřuje stížnosti na nevhodné chování soudních osob.⁹ Zákon o soudech a soudcích nedefinuje, co se považuje za nevhodné chování soudců či soudních osob, proto je obsah tohoto neurčitěho právního pojmu naplňován až aplikační praxí. Ochránce dovodil, že nevhodným chováním soudce je takové jednání, kterým zasahuje do ústavně chráněné zásady veřejnosti soudního jednání.¹⁰ Byla-li stížnost shledána důvodnou nebo částečně důvodnou, musí být stěžovatel vyrozuměn o tom, jaká opatření byla přijata k odstranění zjištěných závad.¹¹

Soudce zasáhl neudělením souhlasu s pořízením obrazového záznamu z důvodu své nervozity do práva stěžovatele na pořízení obrazového záznamu jednání. Domnívám se, že se tak dopustil nevhodného chování soudce podle zákona o soudech a soudcích, jelikož jím vyslovený zákaz byl ryze subjektivní povahy a jím uvedený důvod pro neudělení souhlasu s pořízením obrazového záznamu shledávám nelegitimním a odporujícím výše uvedeným rozhodnutím Ústavního soudu. Předsedkyně soudu měla jeho stížnost vyhodnotit jako důvodnou a přijmout odpovídající opatření k nápravě.

C.2 Zaevidování stížnosti

Podle instrukce Ministerstva spravedlnosti, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy se pro stížnosti na nevhodné chování soudců vede rejstřík St.¹²

Předsedkyně soudu zařadila stížnost do rejstříku Spr. Následně ji však materiálně vyhodnotila jako nedůvodnou.

Předsedkyně krajského soudu pochybila, když zařadila stížnost stěžovatele na nevhodné chování soudce do rejstříku Spr místo St.

C.3 Vyšetřovací postupy: povinnost vyžádat si zvukový záznam

Předsedkyně soudu je při vyřizování stížnosti povinna prošetřit skutečnosti ve stížnosti uvedené.¹³ V souladu se zásadou materiální pravdy¹⁴ je povinna před vyřízením stížnosti

9 Ustanovení § 164 odst. 1 a § 172 zákona o soudech a soudcích.

10 Viz Sborník stanovisek Veřejného ochránce práv č.12. Státní správa soudů, kapitola XI, dostupný z http://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Publikace/sborniky_stanoviska/Sbornik_Statni-sprava-soudu.pdf

11 Ustanovení § 173 odst. 3 zákona o soudech a soudcích.

12 Ustanovení § 238 odst. 1 písm. b) instrukce Ministerstva spravedlnosti 505/2001-Org, ze dne 3. 12. 2001, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy „Pro správní agendu se vedou tyto pomůcky: správní deník (Spr), (vzor č. 71), rejstřík St – pro stížnosti na soudy a soudce dle § 164 a násl. zák. č. 6/2002 Sb.“

13 Ustanovení § 172 zákona o soudech a soudcích.

14 Viz ustanovení § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů: „Nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.“

zjistit *ex officio* spolehlivě a úplně skutečný stav věci, aniž by byla vázána pouze obsahem stížnosti stěžovatele. Měla by tedy využít všechny dostupné důkazy, které jí mohou pomoci k objektivnímu zjištění skutkového stavu.¹⁵ Vyřízení stížnosti musí být předvídatelné, přiléhavé a přesvědčivé.¹⁶

Stěžovatel ve stížnosti namítal také nedostatky v protokolu z jednání. Soudce podle něj odmítl zaprotokolovat, oč žádal, vyhrožoval mu aj. Za účelem zjištění tvrzených pochybení nabídl stěžovatel předsedkyni soudu poskytnutí zvukového záznamu z jednání. Předsedkyně soudu na tyto námítky a nabídku stěžovatele nereagovala.

Předsedkyně soudu pochybila, když si od stěžovatele nevyžádala nabízený audiozáznam z jednání a nevyjádřila se v odpovědi na stížnost ke všem bodům stížnosti.

C.4 Vyloučení předsedkyně soudu z projednávání stížnosti

Zákon o soudech a soudcích k vyřizování stížností neobsahuje žádnou úpravu vyloučení z projednávání věci. Předsedkyně soudu při vyřizování stížností jedná jako orgán státní správy soudů, tedy je správním orgánem. Při nedostatku právní úpravy se přiměřeně aplikuje správní řád,¹⁷ který stanoví, že každá osoba bezprostředně se podílející na výkonu pravomoci správního orgánu (dále také „úřední osoba“), o níž lze důvodně předpokládat, že má s ohledem na svůj poměr k věci, k účastníkům řízení nebo jejich zástupcům takový zájem na výsledku řízení, pro nějž lze pochybovat o její nepodjatosti, je vyloučena ze všech úkonů v řízení, při jejichž provádění by mohla výsledek řízení ovlivnit.¹⁸

Stěžovatel ve své stížnosti namítal nesprávné obsazení senátu a požadoval prověření, jak ke změně členky senátu došlo. Podle rozvrhu práce účinného v době, kdy krajskému soudu věc napadla, byla předsedkyně soudu členkou odvolacího senátu a zákonnou soudkyní ve věci. Změnou rozvrhu práce ji následně nahradil soudce (v tu dobu přeřazený na stáž). Předsedkyně soudu vydala rozvrh práce i jeho změnu.

Předsedkyně soudu v dané věci působila jako zákonná soudkyně i jako předsedkyně soudu při vydávání a změně rozvrhu práce i při vyřizování stížnosti. S ohledem na principy vyplývající z § 14 odst. 1 správního řádu jsem přesvědčen, že **se předsedkyně soudu jako úřední osoba, vůči jejíž činnosti stížnost směřuje, měla vyloučit z vyřizování této části stížnosti.**

D. Opatření k nápravě

Předsedkyni Krajského soudu v Ostravě navrhuji, aby:

---

15 Ze závěrů mých dřívějších šetření vyplývá, že orgán státní správy soudů je při prošetřování stížností na nevhodné chování soudních osob a narušování důstojnosti řízení vždy požádat účastníka řízení nebo zástupce veřejnosti o poskytnutí zvukového záznamu ze soudního jednání, jakmile se dozví, že daný záznam byl pořízen. (viz např. zpráva o šetření ze dne 8. 9. 2011 a závěrečné stanovisko ze dne 9. 12. 2011, ve věci sp. zn. 3992/2010/VOP, dostupné z <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/1554> a <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/1556>).

16 Viz <https://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/principy-dobre-spravy/>.

17 Ustanovení § 1 odst. 2 správního řádu: „Tento zákon nebo jeho jednotlivá ustanovení se použijí, nestanoví-li zvláštní zákon jiný postup.“

18 Ustanovení § 14 odst. 1 správního řádu.

- (A) projednala obsah mého stanoviska se soudcem a případně přistoupila k přijetí disciplinárního opatření vůči němu. Žádám, aby mě o výsledku tohoto jednání informovala;
- (B) na příští poradě soudců projednala se soudci meze a limity § 6 odst. 3 zákona o soudech a soudcích v kontextu nevhodného chování soudců ve světle východisek vyjádřených v mé zprávě o šetření a stanovisku. Současně žádám o zaslání zápisu z této porady;
- (C) proškolením příslušných zaměstnanců, resp. jinou formou metodického vedení zajistila vedení stížnostních spisů v souladu s instrukcí Ministerstva spravedlnosti o vyřizování stížností, zejména aby docházelo ke správnému zařizování podání. Současně žádám, aby mě informovala o formě a obsahu přijatého opatření;
- (D) dbala na zvyšování kvality vyřizování stížností funkcionáři Krajského soudu v Ostravě zejména tím, že zajistí, aby:
  - a) stížnosti byly vyřizovány v souladu s principy předvídatelnosti, přiléhavosti a přesvědčivosti odpovědi (funkcionáři si vyžádají všechny dostupné podklady pro vyhodnocení stížnosti a vyjádří se ke všem bodům stížnosti stěžovatele);
  - b) funkcionáři soudu při vyřizování stížnosti se vždy zabývali svým možným vyloučením z vyřizování a vyhodnocení stížnosti pro svůj poměr věci, jsou-li zároveň rozvrhem práce stanovenými zákonnými soudci v řízení, kterého se stížnost týká.

Za tímto účelem projedná předsedkyně soudu uvedené body na poradě s funkcionáři soudu a zašle mi zápis z jednání.

Závěrečné stanovisko zasílám předsedkyni Krajského soudu v Ostravě a žádám, aby mi podle ustanovení § 20 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv sdělila, zda provedla navržená opatření k nápravě. Odpověď očekávám v zákonné lhůtě 30 dnů od doručení stanoviska. Stanovisko zasílám také stěžovateli.

Pokud předsedkyně Krajského soudu v Ostravě nepřijme navržená opatření k nápravě, nebo provedená opatření nebudou považovat za dostatečná, podle ustanovení § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv vyrozumím Ministerstvo spravedlnosti, případně mohu o svých zjištěních informovat veřejnost včetně sdělení jmen osob oprávněných jednat jménem Krajského soudu v Ostravě.

Brno 29. ledna 2018

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
zástupce veřejné ochránkyně práv
(stanovisko je opatřeno elektronickým podpisem)